

Թէ որ պատմելու ըլլանք՝ մէկ գիրք մը կ'ըլլայ<sup>1</sup>. ամ-  
մէնուս վրայ անանկ ա՛ն մը պատել տուաւ աս անձրեւին  
սաստկութիւնը՝ որ իբր Թէ գետինը անցնիլ կը ցըցնէր  
աս ամբողջ քաղաքը»:

## Ե.

Ճամանակին հետեւակ մակարդակէն բաւական բարձ-  
րացած ու մեծացած ազնուականութիւն մը կելնէ չոս  
մեր դէմը՝ տասնհութերորդ դարին վերջերը, նշանա-  
ւոր շեսպանական մը՝ Թէ իբրեւ զբազէտ Թէ իբրեւ  
Չէլէպի կամ Ամիրայ, Մուրատէան<sup>2</sup> ըսուած պոլսեցին:

1. Տնս որչափ որ գրեո հմք Ամարամոց Բիւզամ-  
դեան գրքիմ մէջ թղթ. 207:

2. Մ. Յովհ. Հիսարեան (տես ԲԱՆԱՍԷՐ ամսա-  
կան տետր տպ. Պոլիս 1851իմ. Հատոր Ա. էջ 14-  
15) կը գրէ այս անունը Մուրատեան տ'օհսոմ: Դար-  
ծեալ՝ ըստ Բանասէրիմ՝ իզմատիոս Մուրատեան  
տ'օհսոմ ծնած է ի Պոլիս 1740իմ թոսումեան ըն-  
տանիքէմ. իր հայրմ՝ Զմիւռնայի շուէտական հիւ-  
պատոսմ էր, որ տուաւ իր այս զաւակիմ արեւմը-  
տեան ընտիր կրթութիւն մը: Մուրատեան՝ իր համ-  
ըոյր ընաւորութեամբն և իլէմայի մը օգնութեամբ  
ստացաւ արիւելեան լեզումեոո և պատմութեանց  
վրայ մանրամասն ծանօթութիւննիր, ու 1782իմ  
հղաւ Շուէտի դեսպամ, և 1787-1790իմ հրատարա-  
կեց իր պատկեոագարդ Ընդհանուր պատկերիմ Օսմա-  
նեան կայսրութեան սուղիմ մասը: Մեռաւ 1807  
օգոստ. 27իմ իր Պիէվրի տունիմ մէջ. իր զաւակը՝  
Կարոյոս Մուրատեան ասպետը, դեսպամ Շուէտի  
ի Պրիւսսէլ՝ շարունակեց իր ընդհատած գործերը,  
և հրատարակեց Պատմութիւն Մոզուաց՝ 1824իմ և  
Սեւ ու Կասպից ծովերուն Հիւսիսային երկիրնեոու  
վրայ ի Ժ. Դարու, 1828իմ: